

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 27.4.2006
KOM(2006) 181 wersja ostateczna

**KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**Ku globalnemu partnerstwu w społeczeństwie informacyjnym:
Kontynuacja drugiej fazy
Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego**

**KOMUNIKAT KOMISJI DLA RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

Ku globalnemu partnerstwu w społeczeństwie informacyjnym:

Kontynuacja drugiej fazy

Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

1. WPROWADZENIE

Druga faza Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego (World Summit on the Information Society) zakończyła się konferencją w Tunisie w dniach 16-18 listopada 2005 r. Dla szerokiego kręgu zainteresowanych podmiotów stanowiła ona platformę wymiany opinii i doświadczeń związanych z istotnymi zagadnieniami dotyczącymi powstającego globalnego społeczeństwa informacyjnego. Wieńcząca poprzednią fazę Szczytu konferencja w Genewie w grudniu 2003 r. przyniosła deklarację zasad globalnego społeczeństwa informacyjnego oraz plan działań dotyczący wszystkich głównych kwestii, poczynając od infrastruktury, a skończywszy na pluralizmie mediów¹. W Tunisie przedmiotem dyskusji były dwie kwestie nierozstrzygnięte w fazie pierwszej: **zarządzanie Internetem** oraz **mechanizmy finansowania służące niwelowaniu różnic w dostępie do technologii cyfrowych i korzystaniu z nich**. W procesie przygotowawczym wyłoniły się oczywiście również kwestie realizacji podjętych zobowiązań oraz kontynuacji Szczytu.

Na konferencji w Tunisie przywódcy światowi zatwierdzili dwa dokumenty, które wyznaczają kolejne etapy politycznej debaty na temat globalnego społeczeństwa informacyjnego:

- **Zobowiązania z Tunisu** (Tunis Commitment)², które odwołują się do genewskiej deklaracji zasad (Geneva Declaration of Principles) i genewskiego planu działania (Geneva Plan of Action), i które podtrzymują fundamentalne zasady leżące u podstaw wspólnej wizji społeczeństwa informacyjnego. Przywódcy światowi potwierdzają swoje „*pragnienie i zobowiązanie do stworzenia skoncentrowanego na człowieku, integracyjnego i służącego rozwojowi społeczeństwa informacyjnego*”³, które będzie oparte na poszanowaniu praw człowieka i podstawowych wolności, w tym wolności wypowiedzi i wolności informacji;
- **Program z Tunisu na rzecz społeczeństwa informacyjnego** (Tunis Agenda for the Information Society)⁴, w którym określono główne problemy i wskazano możliwości ich rozwiązania. W szczególności program ten odnotowuje rozmiary „cyfrowej przepaści” i uznaje potrzebę zniwelowania różnic przy pomocy różnych, uzupełniających się działań.

¹ Por. dokumenty przyjęte na konferencji w Genewie: deklarację zasad i plan działania, www.itu.int/wsis/documents/index1.html.

² www.itu.int/wsis/documents/index2.html.

³ Tunis Commitment, pkt 2.

⁴ www.itu.int/wsis/documents/index2.html.

W odniesieniu do zarządzania Internetem program wytycza kierunek dalszych dyskusji. Przedstawia on również sposoby realizacji podjętych zobowiązań przez władze publiczne, organizacje regionalne i międzynarodowe oraz pozostałe zainteresowane podmioty.

Niniejszy komunikat zawiera ocenę najważniejszych rezultatów konferencji, wyznacza priorytety UE oraz przedstawia możliwości unijnego wsparcia dla kontynuacji procesu Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego. Komisja oraz cała Unia Europejska pragną pozostać siłami napędowymi tego procesu i kontynuować prace na podstawie osiągnięć drugiej fazy.

2. OCENA REZULTATÓW

Na konferencji osiągnięto **zgode co do globalnej koncepcji społeczeństwa informacyjnego**, wspólnej dla wszystkich państw członkowskich ONZ i opartej na dwóch wspomnianych wyżej dokumentach końcowych, uzupełniających dokumenty przyjęte w Genewie w roku 2003.

W ten sposób potwierdzono zasadnicze znaczenie demokracji, celów politycznych takich jak zrównoważony rozwój i różnorodność kulturowa, a także **poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności**, w tym wolności wypowiedzi i wolności informacji. Są to warunki, które muszą zostać spełnione, jeśli technologie teleinformatyczne mają przyczynić się do rozwoju gospodarczego i społecznego w krajach rozwijających się i w szybko rozwijających się gospodarkach.

Komisja z zadowoleniem przyjmuje to jasne i jednoznaczne stanowisko, nabierające dodatkowej wagi w świetle wydarzeń, które miały miejsce w okresie, gdy odbywała się konferencja w Tunisie. Na podstawie tej ogólnej zgody Komisja podejmie zdecydowane wysiłki na rzecz zapobiegania i przeciwdziałania zagrożeniom dla praw człowieka (oraz ich ograniczaniu), stwarzanym przez nadużycia technologii teleinformatycznych, takie jak cenzura Internetu oraz naruszenia prywatności i tajemnicy korespondencji. W związku z tym Komisja uważnie śledzi trwającą w Stanach Zjednoczonych debatę dotyczącą możliwości zakazania przedsiębiorstwom (takim jak dostawcy usług internetowych i dostępu do Internetu bądź dostawcy technologii internetowych) pomagania represyjnym reżimom w ograniczaniu swobodnego przepływu informacji w Internecie. Komisja zachęca zainteresowane przedsiębiorstwa do opracowania we współpracy z organizacjami pozarządowymi kodeksu postępowania w tej kluczowej kwestii.

Osiągnięto wyważone porozumienie w zakresie sposobów **niwelowania różnic w dostępie do technologii cyfrowych i korzystaniu z nich**⁵ oraz wspierania grup wymagających pomocy, takich jak osoby starsze i osoby o szczególnych potrzebach. Zachęca ono do opracowywania programów wspomagających kraje rozwijające się w wykorzystywaniu technologii teleinformatycznych dla osiągnięcia Milenijnych Celów Rozwoju Organizacji

⁵ Generalnie „przepaść cyfrowa” zmniejszyła się, ale nadal pozostaje wiele do zrobienia. Ostatnie statystyki pokazują, że w roku 2004 w krajach rozwijających się na 100 mieszkańców przypadało 13 stacjonarnych linii telefonicznych i 19 abonentów sieci komórkowych (w porównaniu do 4 linii i braku abonentów sieci komórkowych w roku 1994). Rozpowszechnienie Internetu w Afryce wynosiło 2,6%, ale na kontynencie tym mieszka jedynie 0,1% światowej liczby abonentów dostępu szerokopasmowego (dla porównania: w Europie 27.7%). Udział Afryki w łącznych światowych inwestycjach w telekomunikację wynosił jedynie 4%. (Źródło: *ITU World Telecommunication/ICT Development Report 2006*).

Narodów Zjednoczonych. Musi to zostać połączone z tworzeniem otoczenia prawnego, które będzie wspierać konkurencję i inwestycje w infrastrukturę teleinformatyczną oraz rozwijanie nowych zastosowań i usług. Komisja w pełni popiera to podejście na szczeblu międzynarodowym.

Komisja popiera również **program solidarności cyfrowej (Digital Solidarity Agenda)**, który dotyczy problemów w zakresie finansowania napotykanym przez kraje rozwijające się, i który próbuje im sprostać poprzez szereg inicjatyw i projektów obejmujących kraje partnerskie, w tym partnerstwa z sektorem prywatnym i społeczeństwem obywatelskim. UE położy większy nacisk na możliwości, jakimi technologie teleinformatyczne mogą służyć w osiągnięciu Milenijnych Celów Rozwoju poprzez uwzględnienie programu solidarności cyfrowej w ramach istniejących mechanizmów i pomoc decydentom w krajach rozwijających się w możliwie najlepszym wykorzystaniu tych instrumentów. Jeśli chodzi o **fundusz solidarności cyfrowej (Digital Solidarity Fund)**, Komisja odnotowuje tę inicjatywę, która nie ma charakteru międzyrządowego i w nowatorski sposób prowadzi do zaangażowania władz lokalnych i innych zainteresowanych podmiotów w niwelowanie różnic w dostępie do technologii cyfrowych i korzystaniu z nich.

Osiągnięto również kompromis w zakresie **zarządzania Internetem**, przy czym UE była jednym z głównych aktorów działających na rzecz jego zawarcia. Sformułowania zawarte we wnioskach UE przyczyniły się do pogodzenia rozbieżnych stanowisk innych delegacji, w szczególności w przypadku dwóch istotnych kwestii:

- W trakcie całego procesu przygotowawczego UE podkreślała, że władze publiczne mają szczególną misję i ponoszą szczególną odpowiedzialność wobec swoich obywateli, i że ich rola powinna koncentrować się na zasadniczych kwestiach polityki publicznej, z całkowitym wyłączeniem zaangażowania w bieżące działania. Światowy Szczyt Społeczeństwa Informacyjnego uwzględnił to stanowisko poprzez uznanie konieczności **poszerzonej współpracy**, umożliwiającej władzom publicznym na równych prawach wypełnianie ich roli i zadań w zakresie zagadnień polityki międzynarodowej dotyczących Internetu.
- Program z Tunisu na rzecz społeczeństwa informacyjnego tworzy ponadto podstawy dla utworzenia **Forum Zarządzania Internetem (Internet Governance Forum)**, nowej platformy dialogu politycznego z udziałem wielu zainteresowanych podmiotów, która była kolejną koncepcją zaproponowaną przez UE w ramach przygotowań do konferencji w Tunisie.

W świetle powyższego, z punktu widzenia UE rezultaty Szczytu stanowią duży sukces. Odzwierciedlają one stanowiska wyrażone w szczególności w poprzednim komunikacie Komisji dotyczącym wkładu UE w drugą fazę Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego⁶, w rezolucji Parlamentu Europejskiego w sprawie społeczeństwa informacyjnego⁷ oraz w konkluzjach Rady z dnia 27 czerwca 2005 r.⁸.

⁶ Ku globalnemu partnerstwu w społeczeństwie informacyjnym: wkład Unii Europejskiej w drugą fazę Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego (WSIS), COM(2005) 234 z 2.6.2005.

⁷ P6_TA(2005)0260, sprawozdanie A6-0172/2005 z 23.6.2005.

⁸ Por. dokument 10285/05 (Presse 156).

3. KONTYNUACJA PROCESU ŚWIATOWEGO SZCZYTU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Celem realizacji postanowień Szczytu Komisja proponuje, by polityki UE uwzględniały zalecenia sformułowane przez Szczyt, w szczególności w dziedzinach społeczeństwa informacyjnego, badań i rozwoju, współpracy gospodarczej i politycznej oraz pomocy na rzecz rozwoju. W tym przypadku UE mogłaby czerpać z własnych doświadczeń związanych z inicjatywą i2010, która stanowi strategiczne ramy polityki na rzecz społeczeństwa informacyjnego.

Inicjatywa i2010⁹ z czerwca 2005 r. wytycza trzy główne kierunki działania, pozwalające UE czerpać korzyści płynące z wprowadzenia na szeroką skalę technologii teleinformatycznych oraz z najnowszych form konwergencji technologicznej, przy jednoczesnym uwzględnieniu celów interesu publicznego takich jak różnorodność kulturowa, poprzez:

- utworzenie otwartego, opartego na zasadach konkurencji, wspólnego europejskiego rynku usług społeczeństwa informacyjnego i usług medialnych;
- znaczne zwiększenie w UE nakładów inwestycyjnych na badania w zakresie technologii teleinformatycznych;
- wspieranie integracyjnego europejskiego społeczeństwa informacyjnego, z silnym naciskiem na działania dotyczące różnic – zarówno geograficznych jak i społecznych – w dostępie do technologii cyfrowych i korzystaniu z nich.

3.1. Walka z „przepaścią cyfrową”

Konferencja w Tunisie uznała rolę korzyści, jakie technologie teleinformatyczne mogą przynieść obywatelom, oraz to, w jaki sposób zmieniają one nasze życie. Kluczowego charakteru nabiera w szczególności Internet, który pomaga lokalnym społecznościom przyciągnąć przedsiębiorstwa, zapewnić opiekę zdrowotną oraz polepszyć ofertę edukacyjną i dostęp do usług administracji publicznej. W związku z tym Komisja będzie bacznie obserwować próby zakwestionowania neutralności Internetu.

3.1.1. Własne doświadczenia UE

Komisja przyjęła niedawno komunikat zatytułowany *Niwelowanie różnic w dostępie do łączności szerokopasmowych*¹⁰, koncentrujący się na wewnętrznych geograficznych różnicach w UE. Wskazano w nim na fakt, że łącza szerokopasmowe stymulują wprawdzie wzrost gospodarczy w ogólności, ale najwięcej na ich rozpowszechnieniu mogą zyskać obszary wiejskie i najbardziej oddalone, ponieważ prowadzi ono do złagodzenia ujemnych stron wynikających z niskiej gęstości zaludnienia i geograficznego oddalenia od głównych ośrodków gospodarczych.

Innym ważnym aspektem inicjatywy i2010 jest e-dostępność¹¹. Planowane działania wykorzystują prowadzone w zakresie e-dostępności prace badawczo-rozwojowe (dostępność stron internetowych, projektowanie uniwersalne, technologie wspomagające) i dotyczą

⁹ http://europa.eu.int/information_society/eeurope/i2010/index_en.htm

¹⁰ COM(2006) 129 z 20.3.2006.

¹¹ Por. odnośny komunikat COM (2005) 425 z 13.9.2005.

zagadnień związanych z zamówieniami publicznymi, certyfikacją i przepisami prawa w zakresie łączności elektronicznej.

Celem przyspieszenia działań dotyczących *e-umiejętności (e-Skills)*, Komisja utworzyła *europejskie forum ds. e-umiejętności (European e-Skills Forum)*, które ma wspierać otwarty dialog między zainteresowanymi podmiotami oraz odpowiednie wielostronne partnerstwa i inicjatywy¹².

3.1.2. Działania UE na płaszczyźnie międzynarodowej

Na płaszczyźnie międzynarodowej UE wykorzystuje swoje doświadczenia wewnętrzne w polityce współpracy gospodarczej oraz w polityce na rzecz rozwoju.

Prowadzone obecnie dialogi na rzecz społeczeństwa informacyjnego z krajami **Ameryki Łacińskiej (@LIS)**¹³, z **krajami sąsiadującymi, w tym krajami basenu Morza Śródziemnego (EUMEDIS)**¹⁴ oraz **krajami szybko rozwijających się gospodarek** (Brazylia, Chiny, Indie, Republika Południowej Afryki) pełnią funkcję platform, w ramach których UE będzie propagować – tam, gdzie jest to właściwe – zalecenia Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego. Kolejną po temu okazję stanowić będzie planowane w Lizbonie spotkanie przedstawicieli UE oraz krajów Ameryki Łacińskiej i Karaibów¹⁵.

Ważnym novum w zewnętrznych stosunkach UE jest przedstawione w „*nowej strategii dla Afryki*”¹⁶ **partnerstwo na rzecz infrastruktury (Partnership on Infrastructures)**. Przy pomocy środków pochodzących z 10-go Europejskiego Funduszu Rozwoju (EDF), banków rozwoju oraz sektora prywatnego, partnerstwo na rzecz infrastruktury uwzględni potrzeby w zakresie łączności elektronicznej na skalę ogólnafrkańską na terenach wiejskich, na obszarach pokonfliktowych, potrzeby w zakresie łączności transgranicznej oraz wszelkie inne, których nie zaspokajają mechanizmy rynkowe.

Partnerstwo między UE i Afryką będzie funkcjonować na zasadzie własności strony afrykańskiej i obejmie w szczególności:

- **strategię i uregulowania:** środki wspomagające zliberalizowanie rynków łączności celem ułatwienia połączeń międzysieciowych oraz interoperacyjności usług, przy jednoczesnych działaniach na rzecz obniżenia kosztów usług telekomunikacyjnych oraz wprowadzania nowych technologii. Obejmuje to działania szkoleniowe, pomoc techniczną oraz wymianę sprawdzonych rozwiązań, służące regionalnym decydom politycznym i organom nadzoru rynku;
- **neutralne technologicznie sieci łączności szerokopasmowej** w formie proponowanej przez Komisję Unii Afrykańskiej (AUC) oraz Nowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Afryki (NEPAD);

¹² europa.eu.int/comm/enterprise/ict/policy/ict-skills.htm.

¹³ europa.eu.int/comm/europeaid/projects/alil/index_en.htm.

¹⁴ www.eumedis.net.

¹⁵ IV EU – Latin America and Caribbean Ministerial Forum on the Information Society, Lizbona, Portugalia, 28-29 kwietnia 2006, por. www.forumsi.gov.pt/index.php?lang=EN.

¹⁶ COM(2005) 489 z 12.10.2005.

- **opracowanie niekomercyjnych panafrkańskich usług elektronicznych**, takich jak usługi elektronicznej administracji między Komisją Unii Afrykańskiej, administracjami jej państw członkowskich i regionalnymi ośrodkami gospodarczymi, edukacja przy wykorzystaniu narzędzi elektronicznych oraz telemedycyna.
- **sieci badawcze i edukacyjne**: celem będzie poprawa dostępu do łączności elektronicznej wśród krajowych afrykańskich sieci badawczych i edukacyjnych oraz połączenie ich z unijną infrastrukturą komunikacyjną GÉANT2. Pozwoli to włączyć naukowców afrykańskich do światowego środowiska naukowego oraz ograniczyć „drenaż mózgów”.

Partnerstwo na rzecz infrastruktury jest przygotowywane w ramach **Programu ACP ICT** (dotyczącego technologii teleinformatycznych w krajach AKP), stanowiącego część 9-go EDF i dysponującego kwotą 20 mln EUR na wspieranie wprowadzania ram regulacyjnych, upowszechnienie technologii teleinformatycznych w innych sektorach oraz rozwijanie zdolności.

Rozwijanie zdolności odgrywa ponadto zasadniczą rolę w niwelowaniu różnic w dostępie do technologii cyfrowych i korzystaniu z nich. W trakcie konferencji w Tunisie Komisja we współpracy z przemysłem zorganizowała uwieńczone sukcesem *symposium dotyczące e-umiejętności*, mające służyć wspieraniu wielostronnych partnerstw i nabywania niezbędnych umiejętności. Wzmacnianie potencjału ludzkiego dzięki *e-umiejętnościom* jest warunkiem wstępnym lokalnego rozwoju gospodarczego.

Rozważane są podobne działania w przypadku **regionów Karaibów i Pacyfiku**, ponieważ połączenie z infrastrukturą telekomunikacyjną oraz wykorzystanie technologii teleinformatycznych mogą okazać się niezwykle korzystne dla aktywności gospodarczej w obu regionach.

3.1.3. *Współpraca międzynarodowa w zakresie badań i rozwoju*

Wszystkie dokumenty Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego podkreślają znaczenie prac badawczo-rozwojowych. W poprzednich komunikatach Komisja kładła nacisk na potrzebę współpracy międzynarodowej w zakresie technologii teleinformatycznych celem ułatwienia krajom rozwijającym się dostępu do nowych technologii. Ostatnie zaproszenie do składania wniosków w ramach szóstego programu ramowego na rzecz badań i rozwoju dotyczy współpracy międzynarodowej¹⁷.

W ramach kolejnego programu ramowego na rzecz badań i rozwoju na lata 2007-2013 rola współpracy międzynarodowej zostanie znacząco wzmocniona, poprzez otwarcie wszystkich działań także dla naukowców z państw trzecich oraz poprzez specjalne działania koordynacyjne ukierunkowane na poszczególne kraje bądź grupy krajów. Powinno to otworzyć zupełnie nowe możliwości. Obszarami koordynacji mogłyby być: systemy wczesnego ostrzegania, mechanizmy reakcji na katastrofy i sytuacje kryzysowe, wkład technologii teleinformatycznych w zwalczanie ubóstwa dzięki tanim technologiom, zastosowania priorytetowe oraz integracja systemów.

¹⁷

Na wsparcie współpracy międzynarodowej zarezerwowano kwotę 30 mln EUR. Por. opublikowany tekst zaproszenia do składania wniosków: Dz.U. C 325 z 22.12.2005, str. 25.

3.2. Kwestie związane z Internetem

3.2.1. Zarządzanie Internetem

Na podstawie prac prowadzonych przez grupę roboczą ds. zarządzania Internetem, w programie z Tunisu na rzecz społeczeństwa informacyjnego zaproponowano roboczą definicję zarządzania Internetem¹⁸. W programie tym wyróżniono ponadto szereg kluczowych celów politycznych, które muszą zostać uwzględnione na płaszczyźnie globalnej – od kwestii związanych z rozwojem aż po świadomość, że wszystkie rządy muszą mieć na równych prawach możliwość uczestniczenia w zarządzaniu Internetem, tak by zapewnić jego stabilność, bezpieczeństwo i ciągłość działania. W programie stwierdzono również jednoznacznie, że istnieje szereg wymagających uwagi kwestii politycznych, które nie są należycie uwzględnione w istniejących mechanizmach, oraz uznano konieczność **poszerzonej współpracy** w przyszłości celem rozwiązania tych problemów. Poszerzona współpraca ma na celu zagwarantowanie, by władze publiczne mogły na równych prawach wypełniać swoją rolę i zadania w zakresie polityki międzynarodowej. Komisja podkreśla kluczową i pozytywną rolę, jaką do dnia dzisiejszego w bieżącym administrowaniu Internetem odgrywa Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN). Komisja silnie popierała utworzenie i funkcjonowanie ICANN.

Zgodnie z programem z Tunisu, celem wspierania i ułatwiania wielostronnego dialogu Sekretarz Generalny ONZ zwołał pierwsze posiedzenie nowego **Forum Zarządzania Internetem (Internet Governance Forum, IGF)**, które odbędzie się w Atenach w dniach od 30 października do 2 listopada 2006 r. Posiedzenie zostanie przygotowane przez grupę doradczą, której członkowie zostaną wyznaczeni przez Sekretarza Generalnego ONZ i będą składać się w połowie z przedstawicieli rządów, a w połowie z przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego. Pierwsze posiedzenie grupy doradczej zostało zaplanowane na 22-23 maja w Genewie. Należy podkreślić, że IGF nie zastąpi żadnych istniejących struktur bądź mechanizmów, ani nie będzie miało żadnych funkcji kontrolnych.

Unii Europejskiej udało się przekonać swoich partnerów do położenia w programie z Tunisu nacisku na takie priorytety polityki jak wolność wypowiedzi, swoboda dostępu, ochrona danych, bezpieczeństwo oraz walka ze spamem (niepożądanymi informacjami przesyłanymi pocztą elektroniczną). Program precyzuje, że środki zastosowane celem zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa Internetu oraz dla walki z cyberprzestępczością i spamem muszą być zgodne z zasadami ochrony prywatności i wolności wypowiedzi. Komisja będzie nadal aktywnie śledzić realizację powyższych celów, a w szczególności wspierać i propagować dwa nowe procesy:

- Jeśli chodzi o **IGF**, UE uważa za wskazane ograniczenie zakresu poruszanych zagadnień. Właściwymi, obiecującymi rzeczową dyskusję tematami pierwszego posiedzenia mogłyby być spam i odpowiednie aspekty dotyczące bezpieczeństwa oraz wielojęzyczność. Z perspektywy unijnej kwestie te są istotne dla wszystkich krajów, niezależnie od stopnia ich rozwoju gospodarczego. Zostały one również zaproponowane przez wiele innych podmiotów. W związku z naciskiem położonym przez konferencję w Tunisie na niwelowanie różnic w zakresie dostępu do technologii cyfrowych i korzystania z nich, Unia oczekuje również przedstawienia przez kraje rozwijające się dodatkowych tematów o

¹⁸ Pkt 34 programu.

szczególnym dla nich znaczeniu. Ważnym celem jest ponadto liczny udział w pierwszym posiedzeniu IGF zainteresowanych europejskich podmiotów.

- **Poszerzona współpraca** jest jedną z najbardziej kluczowych i najbardziej trudnych kwestii poruszonych w programie z Tunisu, o czym świadczy czas, jakiego Sekretarz Generalny ONZ potrzebował na wypełnienie swoich zobowiązań. W społeczności międzynarodowej wyróżnić można szereg różnych opinii, od tych skłaniających się ku bardziej bezpośredniemu zaangażowaniu rządów, po takie, które są przekonane o konieczności zwiększenia roli rządów w ramach istniejących organizacji realizujących podstawowe funkcje zarządzania Internetem. UE określiła już swoje stanowisko na temat głównych obszarów poszerzonej współpracy w konkluzjach przyjętych przez COREPER w dniu 9 listopada 2005 r.; zgodnie z nim współpraca powinna być w szczególności ograniczona i sprawna. Komisja będzie w dalszym ciągu blisko współpracować z państwami członkowskimi UE celem przygotowania dalszych konkretnych wniosków mających służyć temu procesowi. Z kolei Stany Zjednoczone interpretują porozumienie z Tunisu wężej niż UE.

3.2.2. *Bezpieczeństwo i stabilność Internetu oraz pozostałych sieci teleinformatycznych*

Program z Tunisu kładzie szczególny nacisk na bezpieczeństwo i stabilność Internetu oraz pozostałych sieci teleinformatycznych. Istniejące między rządami formy współpracy w dziedzinach takich jak spam¹⁹ mogą przynieść lepsze rezultaty, jeśli staną się elementem poszerzonej współpracy na płaszczyźnie globalnej. Celem zapewnienia bezpieczeństwa korzystania z technologii teleinformatycznych oraz odpowiedniego poziomu zaufania, program z Tunisu wzywa do wykształcenia światowej kultury bezpieczeństwa cyberprzestrzeni. Wskazuje on na potrzebę porozumienia w kwestiach dotyczących bezpieczeństwa Internetu, jak również na konieczność dalszej współpracy ułatwiającej przekazywanie, gromadzenie i rozpowszechnianie informacji związanych z tymi kwestiami oraz wymianę sprawdzonych rozwiązań między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami.

Zagadnienie to jest jednym z priorytetów politycznych ustanowionych w inicjatywie i2010. W roku 2004 UE postanowiła utworzyć Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji (ENISA), celem zapewnienia właściwego funkcjonowania wspólnego rynku w tym obszarze. Komisja jest zdania, że ENISA stanie się ośrodkiem ułatwiającym współpracę oraz wymianę informacji i wzorcowych rozwiązań, zarówno w samej Europie, jak i między Europą a resztą świata.

Problem ten zostanie ponadto podjęty przez Komisję w obszernej serii dokumentów politycznych planowanych na rok 2006, obejmujących m.in. strategię na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa łączności elektronicznej, a następnie również konkretne inicjatywy dotyczące spamu oraz programów typu *spyware* (szpiegujących działania użytkownika) i *malware* (oprogramowanie złośliwe). Cyberprzestępczości poświęcony zostanie odrębny komunikat Komisji.

¹⁹ Między 1 lipca a 31 grudnia 2005 r. spam stanowił 50% całości monitorowanej poczty elektronicznej, co oznacza spadek o 61% w porównaniu z pierwszym półroczem. Nie musi to jednak oznaczać rzeczywistego zmniejszenia, ponieważ spadek ten jest w dużej mierze rezultatem wykorzystywania przez administratorów sieci i osoby odpowiedzialne za ich bezpieczeństwo technik kontroli spamu, takich jak filtrowanie pakietów i kształtowanie ruchu w sieci.

3.3. Mechanizmy kontynuacji

Proces Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego zainicjował szeroki dialog między wszystkimi zainteresowanymi podmiotami i doprowadził do zwrócenia przez ONZ uwagi na technologie teleinformatyczne, zwłaszcza w kontekście polityki na rzecz rozwoju.

3.3.1. *Włączenie wszystkich zainteresowanych podmiotów*

Zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia celów Szczytu ma zaangażowanie **sektora prywatnego**, np. poprzez partnerstwa publiczno-prywatne. Odpowiada to dynamicznemu zaangażowaniu w proces Szczytu środowiska biznesu, w szczególności europejskiej branży teleinformatycznej, zarówno poprzez wkład w dyskusje polityczne, jak i poprzez obecność na wystawach poświęconych technologiom teleinformatycznym, które towarzyszyły konferencjom.

Zadaniem środowiska biznesu jest teraz wykorzystanie tej szansy przyczynienia się do osiągnięcia celów Światowego Szczytu Społeczeństwa Informacyjnego. Jego zaangażowanie pomogłoby lokalnym społecznościom w regionach rozwijających się wykorzystać możliwości oferowane przez technologie teleinformatyczne, przy jednoczesnym stworzeniu nowych szans rynkowych. Realizacja celów Szczytu stanowi więc proces, który przynosi korzyści wszystkim zainteresowanym podmiotom. Celem wspierania zaangażowania sektora prywatnego Komisja będzie nadal prowadzić regularny dialog z jego przedstawicielami²⁰.

W Szczycie wzięło udział wiele różnych **organizacji społeczeństwa obywatelskiego**, ustanawiając w ten sposób nowe standardy zaangażowania zainteresowanych podmiotów w działania ONZ. Wkład społeczeństwa obywatelskiego miał kluczowe znaczenie w przypadku zagadnień takich jak grupy ludności wymagające pomocy, znaczenie technologii teleinformatycznych dla polityki na rzecz rozwoju oraz rola praw człowieka w społeczeństwie informacyjnym. Komisja pragnie podtrzymać ten dialog, ponieważ kontynuacja procesu dostarczy kolejnych okazji dla wymiany opinii. Również Parlament Europejski nawiązał wyśmienite kontakty z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego, które należałoby dalej pielęgnować.

Proces Szczytu stanowił ponadto impuls dla powołania do życia szeregu **powiązanych inicjatyw**. Władze lokalne zainicjowały *World Summit on the Information Society and the role of Local Authorities* (światowy szczyt poświęcony roli władz lokalnych w społeczeństwie informacyjnym), którego konferencje miały miejsce w Lyonie (2003 r.) i w Bilbao (2005 r.). Spotkania te uwypukliły aktywną rolę, jaką władze lokalne mogą odegrać w przybliżaniu swoim obywatelom korzyści płynących z wykorzystania technologii teleinformatycznych.

3.3.2. *Instytucjonalne mechanizmy kontynuacji w ramach systemu Narodów Zjednoczonych*

Program z Tunisu przedstawia również szczegóły realizacji oraz dalsze działania, precyzując, że Rada Społeczno-Gospodarcza ONZ (UN ECOSOC) powinna nadzorować ten proces. Załącznik do programu zawiera orientacyjny wykaz agencji ONZ, które mogłyby pełnić funkcje wspomagania i prowadzenia procesu celem nadzorowania realizacji genewskiego planu działania. Komisja popiera podejmowane przez odpowiednie agencje ONZ kroki, które służą wyznaczeniu im programów działań odpowiadających zakresowi ich kompetencji.

²⁰ Nieformalne konsultacje prowadzono w Brukseli w dniach 24 czerwca i 24 października 2005 r. oraz 9 marca 2006 r.

Ważne konferencje międzynarodowe stanowią okazję do przemyślenia regulacji wspierających realizację postanowień Szczytu i ich ewentualnego przyjęcia, tak jak to było w przypadku World Telecommunications Development Conference (światowej konferencji na temat rozwoju telekomunikacji), która odbyła się w Ad-Dausze w marcu 2006 r.

We wstępnych rozmowach dotyczących mandatu podmiotów mających prowadzić działania UE preferowała proces otwarty. Komisja uważa, że załącznik do programu z Tunisu powinien być traktowany jako podlegający zmianom wykaz, umożliwiający włączenie się wszystkich zainteresowanych podmiotów, zgodnie z ich polityką i priorytetami ekonomicznymi. Komisja podziela także wyrażane przez sektor prywatny i kraje rozwijające się obawy dotyczące dostępnych środków finansowych i podkreśla w związku z tym znaczenie ograniczenia struktur.

Kontynuacja Szczytu uczyni z polityk na rzecz społeczeństwa informacyjnego główny element stosunków UE z systemem ONZ. W związku z tym należy podtrzymać obecność i aktywny udział UE oraz przedstawianie wspólnych stanowisk szczególnie w stosunkach z Radą Społeczno-Gospodarczą ONZ, Międzynarodową Unią Telekomunikacyjną (ITU), UNESCO oraz Programem Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP). Powinno być to również celem w dziedzinie zarządzania Internetem, w odniesieniu do stanowisk państw członkowskich wyrażanych na forum organizacji międzynarodowych.

4. WNIOSKI

Wpływ UE na treść końcowych dokumentów był w dużej mierze wynikiem tego, że Unia potrafiła przedstawić jedno stanowisko. Proces Szczytu uwidocznił również, że priorytety sformułowane w ramach inicjatywy i2010 są pożytecznym narzędziem przy rozwiązywaniu podobnych problemów politycznych poza UE.

Podczas realizacji zaleceń z Genewy i z Tunisu Unia powinna więc dążyć do wykorzystania tych osiągnięć. Można tego dokonać poprzez programy UE, które przyczyniają się do niwelowania różnic w dostępie do technologii cyfrowych i korzystaniu z nich, poprzez wspieranie współpracy z krajami trzecimi w dziedzinie badań i rozwoju oraz poprzez tworzenie nowych partnerstw w dziedzinie technologii teleinformatycznych. Kolejną lekcją wyniesioną ze Szczytu jest świadomość konieczności realizowania polityk na rzecz społeczeństwa informacyjnego w szerszym kontekście współpracy gospodarczej i współpracy na rzecz rozwoju, ponieważ technologie teleinformatyczne nie są już priorytetem o charakterze wyłącznie ekonomicznym lub społecznym, ale stają się warunkiem poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.

Unia powinna utrzymać rozmach, którego nabrało wiele dialogów nawiązanych z innymi instytucjami i organizacjami. Dialogi te pozwoliły UE przedstawić spójne stanowisko w tak drażliwych kwestiach jak zarządzanie Internetem czy finansowanie rozwoju społeczeństwa informacyjnego w krajach rozwijających się. UE będzie nadal odgrywać aktywną i pozytywną rolę w dyskusjach dotyczących zarządzania Internetem dzięki udziałowi w pracach Forum Zarządzania Internetem i w ramach oczekiwanej poszerzonej współpracy.